

PATĒRĒTĀJU STRĪDU RISINĀŠANAS KOMISIJA

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67388624, fakss 67388634, e-pasts ptac@ptac.gov.lv, www.ptac.gov.lv

Pasažierei

Aviokompānijai

LĒMUMS

par strīdu

Rīgā

2018.gada 27.februārī

Nr.18-psrk

Patērētāju strīdu risināšanas komisija (turpmāk – Komisija) šādā sastāvā:

Komisijas priekšsēdētāja A.Biksiniece

Komisijas locekļi A.Vanags kā patērētāju interešu pārstāvis un I.Riekstiņa kā komersantu interešu pārstāvis

izskatīja rakstveida procesā strīdu starp *pasažieri* un *aviokompāniju* saistībā ar 2017.gada 30.jūlija lidojuma MYX475 Rīga – Burgasa (turpmāk – *reiss*) ilgstošu kavēšanos.

No *pasažieres* iesnieguma *Komisijai* un tam pievienoto dokumentu kopijām izriet, ka *reisa* izlidošana bija paredzēta 2017.gada 30.jūlijā plkst. 17.45, taču faktiski reiss izlidoja 2017.gada 1.augustā plkst. 00.40. Vienlaikus *Komisija* konstatē, ka *pasažiere* devās *reisā* kopā ar dēlu, kā arī, ka *pasažiere* pieprasīja *aviokompānijai* izmaksāt kompensāciju par radītajām neērtībām abiem pasažieriem kavētā *reisa* dēļ atbilstoši *Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr.261/2004 ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr.295/91* (turpmāk – Regula) noteiktajam apjomam, kura tika pieņemta 2004.gada 11.februārī.

Komisija secina, ka *aviokompānija* *pasažierei* sniegusi atbildi, kurā norādīts, ka *reiss* tika aizkavēts ārkārtas tehnisku iemeslu dēļ, līdz ar to tiek atteikta kompensācijas izmaksa.

Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk – Tiesa) 2009.gada 19.novembra spriedumā apvienotās lietās C-402/07 un C-432/07 ir secinājusi, ka Regulas 5., 6. un 7.pants ir jāinterpretē tādējādi, ka kavēto lidojumu pasažieri var tikt pielīdzināti atcelto lidojumu pasažieriem, piemērojot tiesības uz kompensāciju, un tie var pieprasīt šīs Regulas 7.pantā paredzētās tiesības uz kompensāciju, kad tie kavēta lidojuma dēļ cieš trīs vai vairāk stundu laika zudumu, proti, tie sasniedz galamērķi pēc trīs vai vairāk stundām pēc gaisa pārvadātāja sākotnēji paredzētā laika. Tomēr šāds kavējums nedod pasažieriem tiesības uz kompensāciju, ja gaisa pārvadātājs var pierādīt, ka lidojuma ilgo kavējumu ir izraisījuši ārkārtēji apstākļi, no kuriem nevarētu izvairīties pat tad, ja tiktu veikti visi iespējamie pasākumi, proti, apstākļi, pār kuriem gaisa pārvadātājam nav faktiskas kontroles.

Tādējādi kavēto lidojumu pasažieriem ir tiesības saņemt kompensāciju saskaņā ar Regulas 7.pantu. Tomēr saskaņā ar Regulas 7.panta 3.punktu apkalpojošajam gaisa pārvadātājam nav jāizmaksā pasažieriem kompensācija, ja lidojums ticis atcelts (kavējas) ārkārtēju apstākļu dēļ.

Atbilstoši Regulas preambulas 15.apsvērumam saskaņā ar Monreālas konvenciju apkalpojošo gaisa pārvadātāju saistības ir jāierobežo vai jāatceļ ārkārtēju apstākļu gadījumos, no kuriem nevarētu izvairīties pat tad, ja veiktu visus iespējamus pasākumus. Šādi apstākļi var

rasties jo īpaši politiskas nestabilitātes, meteoroloģisko apstākļu, kas nav piemēroti attiecīgā lidojuma veikšanai, drošības riska, negaidītu lidojuma drošības trūkumu un streiku dēļ, kas ietekmē apkalpojošā gaisa pārvadātāja darbību.

Saistībā ar gaisa kuģim radušajām tehniskajām problēmām Tiesa 2015.gada 17.septembra spriedumu lietā C-257/14 ir secinājusi, ka tāda pēkšņi radusies tehniska problēma, kuras pamatā nav nepilnīgas apkopes un kas turklāt nav konstatēta regulārajās apkopes pārbaudēs, neietilpst jēdzienā “ārkārtas apstākļi”. Tomēr dažas tehniskas problēmas var tikt uzskatītas par ārkārtējiem apstākļiem. Piemēram, situācija, kad attiecīgā gaisa pārvadātāja gaisa flotē ietilpstošo gaisa kuģu konstruktors vai kompetentā iestāde atklāj, ka tiem, lai gan tie jau ir ekspluatācijā, ir slēpti ražošanas defekti, kas ietekmē lidojumu drošību.

Saskaņā ar Regulas preambulas 7.apsvērumu, lai nodrošinātu efektīvu šīs Regulas piemērošanu, no tās izrietošās saistības ir jāpilda apkalpojošajam gaisa pārvadātājam, kas veic vai plāno veikt lidojumu, neatkarīgi no tā, vai šis gaisa pārvadātājs veic pārvadājumu ar tā īpašumā esošu lidaparātu vai ar lidaparātu, kas ir iznomāts vai iznomāts kopā ar apkalpi, vai saskaņā ar citiem noteikumiem.

Komisija, izvērtējot strīda faktiskos apstākļus un lietā esošos materiālus, secina, ka *pasaziere* galamērķi sasniedza vairāk kā trīs stundas vēlāk nekā sākotnēji bija plānots. *Aviokompānija* lietā sniedza skaidrojumu, ka *reisu aviokompānijas* vārdā bija jāizpilda Ukrainā reģistrētai aviokompānijai DART, pamatojoties uz pušu starpā noslēgto lidmašīnas nomas līgumu. *Aviokompānija* norāda, ka vienīgi aviokompānijas DART kompetencē bija lidmašīnas uzturēšana labā tehniskā stāvoklī un vienīgi tās rīcībā atrodas visa lidmašīnas tehniskā informācija. Vienlaikus *aviokompānija* norāda, ka, tā kā tās rīcībā nav informācijas par lidmašīnas tehnisko stāvokli, *aviokompānija* nevar izvērtēt *reisa* kavējuma iemeslus, tas ir, noteikt to, vai tie ir vai nav uzskatāmi par ārkārtas apstākļiem. *Aviokompānija* informēja, ka aviokompānija DART nav sniegusi *reisa* kavēšanās iemeslu izvērtējumu. Vienlaikus *aviokompānija* norādīja, ka tās ieskatā *reisa* kavēšanās iemesli uzskatāmi par ārkārtas apstākļiem, līdz ar to *pasazierei* tika atteikta kompensācijas izmaksa saistībā ar kavēto *reisu*.

Aviokompānija sniedza skaidrojumu arī par to, ka saskaņā ar likuma *Par aviāciju* 110.panta otrās daļas 4.punktu un Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2016.gada 21.oktobra spriedumu lietā Nr.C33304214, gaisa pārvadājuma nokavējuma gadījumā prasību pret pārvadātāju var celt tikai pēc rakstveida pretenzijas pieteikšanas, kas jāiesniedz ne vēlāk kā 21 dienas laikā. Vienlaikus *aviokompānija* informēja, ka *pasaziere* ir nokavējusi iepriekš minēto pretenzijas pieteikšanas termiņu.

Attiecībā uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2016.gada 21.oktobra spriedumu lietā Nr.C33304214 un Rīgas rajona tiesas 2017.gada 27.februāra spriedumā Nr.C33304212 (C-1973-17/13) noteikto *Komisija* skaidro, ka tiesas noteiktais ir risinājums konkrētajiem lietas apstākļiem, kas nav uzskatāms par universālu risinājumu attiecībā uz visiem gadījumiem, un katra pasažiera iesniegums un tajā aprakstītie apstākļi ir vērtējami individuāli. Vienlaikus *Komisija* vērš uzmanību, ka likuma *Par aviāciju*, kurš spēkā stājās 1994.gada 3.novembrī, 110.panta otrās daļas 4.punktā noteiktais pretenzijas pieteikšanas termiņš attiecas uz pretenzijas pieteikšanu par radītajiem zaudējumiem saistībā ar bagāžas vai kravas gaisa pārvadājuma kavējumu, nevis attiecībā uz pasažierim radītajām neērtībām reisa ilgstošas kavēšanās dēļ. *Komisija* norāda, ka pasažieru tiesības prasīt kompensāciju par radītajām neērtībām saskaņā ar Regulas 7.pantu izriet no Tiesas 2009.gada 19.novembra sprieduma apvienotās lietās C-402/07 un C-432/07.

Komisija vērš uzmanību, ka, tā kā kavēto reisu pasažieru neērtības pie noteiktiem apstākļiem ir pielīdzināmas atcelto reisu pasažieriem radītajām neērtībām, tad kavētu reisu gadījumā piemērojams ir arī Regulas preambulas 12.apsvēruma, kas paredz, ka ir jāmazina arī grūtības un neērtības, kas pasažieriem rodas lidojumu atcelšanas dēļ. Tās var mazināt, liekot gaisa pārvadātājiem par lidojumu atcelšanu pasažierus informēt jau pirms plānotā izlidošanas laika un turklāt piedāvāt pasažieriem piemērotu maršruta maiņu, lai viņi var izmainīt savus plānus. Ja gaisa pārvadātāji to nav darījuši, tiem jāizmaksā pasažieriem kompensācija, izņemot

gadījumus, kad lidojuma atcelšana notiek ārkārtējos apstākļos, no kuriem nevarētu izvairīties pat tad, ja veiktu visus iespējamus pasākumus.

Tā kā nav pamatots *aviokompānijas* iebildums par to, ka nav ievērots 21 dienas pretenzijas pieteikšanas termiņš un *aviokompānija* nav iesniegusi pierādījumus tam, ka *reisa* kavēšanos izraisīja ārkārtēji apstākļi, *Komisija* konstatē, ka *aviokompānija* nav pierādījusi, ka *reisa* aizkavēšanos izraisīja ārkārtas apstākļi, no kuriem tā nevarēja izvairīties, pat veicot visus iespējamus pasākumus. Ievērojot minēto, *Komisija* norāda, ka konkrētajā gadījumā *pasažierei* un viņas dēlam ir tiesības uz kompensāciju 400,00 EUR apmērā saskaņā ar Regulas 7.panta 1.punkta b) apakšpunktu (attālums starp Rīgu un Burgasu ir 1617 km).

Nemot vērā iepriekš minēto, *Komisija*, pamatojoties uz PTAL 26.³ panta pirmo daļu, 26.⁴ panta pirmo un otro daļu, 26.¹¹ panta pirmo daļu, 26.¹² panta pirmo, piekto un septīto daļu, Regulas 7.panta 1.punkta b) apakšpunktu,

nolemj

apmierināt *pasažieres* izvirzīto prasību par kavēta reisa kompensācijas izmaksu saskaņā ar Regulas tiesību normām.

Aviokompānijai izmaksāt *pasažierei* un viņas dēlam kompensāciju 400,00 EUR katrai personai.

Komisijas lēmums ir labprātīgi izpildāms 30 dienu laikā no tā spēkā stāšanās dienas.
Komisijas lēmumam ir ieteikuma raksturs, un tas nav apstrīdams vai pārsūdzams.

Komisijas priekšsēdētāja

A.Biksiniece